

postulati so identični z onimi tirolskimi Italijani! S tem — pravi Politeo — da se je vlada spustila v pogajanja s tirolskimi Italijani, je storila čin političke modrosti. To, kar zahtevajo ti poslednji, jim lahko da vsaka vlada v imenu narodne enakopravnosti, kakor pa se mora upirati z energijo — ako hoče biti pravična, italijanski agitaciji v Primorju! Isti vzroki — torej, ki vzbujajo simpatije do tirolskih Italijanov, silijo vsakega pravičnega človeka, da mrzi divjanje primorskih Italijanov. Pridružujemo se torej želji ročenega člankarja v »Agramer Tagblattu«, da bi se tirolski Italijani, ko se zopet snide državni zbor, zadovoljeni združili z zastopniki drugih narodov, borečih se jedino le za najdragoceneje, do česar ima pravico sleherni narod, velik in majhen: za življenje! Ako je v tej družbi boritelj za pravico in pravo svobodo mesta poštenim Nemeem, zakaj bi ga ne bilo tudi poštenim Italijanom?! Primorskim Italijanom seveda mrzi ta družba, ker jim mrzi pravica, ali tega ne morejo zahtevati od svojih sorojakov v Tirolu niti v imenu sonarodnjaštva, da bi ti poslednji žagali veje, na kateri sloni njih bodočnost, da bi podirali načelo enakopravnosti vseh načelo absolutne samodoločbe v uvajanju svojega narodnega življenja.

Slovensko gledališče v Ljubljani.

(Dopis.)

I.

Letošnja gledališka sezona je zaključena, in dovoljeno nam bodi, da v kratkem podamo svoje misli, ki nas navdajajo ob nje zaključku.

Deželno gledališče v Ljubljani bodi Slovenem to, kar je narodno gledališče v Pragi Čehom, kar je deželno gledališče v Zagrebu Hrvatom, kar je dvorno gledališče na Dunaju Nemeem. Ali je vršilo naše gledališče to sveto misijo v minoli gledališki sezoni? — Ne!

Zakaj ne, to povemo v naslednjih vrsticah.

Slovenec nimamo zavoda, ki bil večega kulturnega pomena, nego je naše deželno gledališče v Ljubljani. Dežela Kranjska in mestna občina ljubljanska ne žrtvujeta za nobeno drugo narodno podjetje več, nego za slovensko gledališče. In slovensko občinstvo samo ne daruje za noben drugi narodni zavod več denarja, nego za slovensko gledališče. Zakaj? Oder slovenskega gledališča v Ljubljani je kraj, kjer naj se góji z vso ljubeznijo prava, najvišja dramatiška umetnost; kjer se naj uprizarjajo v prvi vrsti in z največjo skrbjo in natančnostjo izvirna slovenska dela; kjer zveni čista, najpravilnejša slovenska govorica — skratka: slovensko gledališče v Ljubljani bodi zavod, ki kaže kakor jasno zrelo napredek in razvitek kratkega sicer, a krepkega, upravnega, gigantiskega našega kulturnega življenja in ustvarjanja. Slovensko gledališče bodi »Lieblingskind« slovenskega naroda, ki se ga oklepaj z vso nežnostjo, z vso ljubeznijo, z vso presrčnostjo; slovensko gledališče ljubljansko bodi slovenskemu narodu v ponos in čast, bodi nežna evetka, ki jo neguj z vso skrbjo, z vso pozornostjo, z vsem globokim prepričanjem, da kaže v polnem, razkošnem evetju narod naš tujim opazovalcem v krepki življenski sili, v čisti luči njegovega idealnega stremljenja kvišku najčiste, najlepše umetnosti.

V slovenskem gledališču ni mesta neslanostim in skrpucalem ter igram, ki sodijo v cirkus, pa ne na oder. Tak neslan šport si lahko privoščajo v mestih, kjer imajo po več gledališč, kjer je nerazsodnega občinstva, brez okusa in izobrazbe, za vsako predmetno psevdogledališče toliko, kolikor ga šteje vsa Ljubljana. Tamkaj lahko brijejo norce iz gledališča, a pri nas to ne sme biti, in ni izgovora na božjem svetu, ki bi mogel opravičiti tako početje.

Zatorej so gospodje, ki so prezirali goranje plemenito zvanje slovenskega odra v Ljubljani in ki so usiljevali našemu občinstvu prav po nepotrebnem in v pregostih založkih neumnosti, ki so pogonale pohotno rast na dramatiškem polju kakor pleve med žitom, grešili s smrtnim grehom, za kateri jim ne moremo dati odveze. Niso pa grešili samo proti nalogi, ki jo mora izvrševati naše slovensko gledališče, temveč grešili so tudi proti občinstvu, v prvi vrsti seveda proti onemu občinstvu, ki vedoma zabaja k slovenskim gledališkim pred-

stavam. Tega občinstva ni Bog ve koliko, a vendar ga je nekaj. In kar ga je, hodi v gledališče iz veselja, iz prepričanja, iz požrtvovalnosti. Zato pa tudi sme zahtevati, da se mu ponuja točne in zdrave hrane, a ne napol surova jed v umazani skledi. Prejšnja leta je bilo stalnega gledališkega občinstva več nego letos. Ni bilo predstave, da bi ne videli tega in onega gospoda, to in ono damo v slovenskem gledališču. Zakaj jih ni bilo letos? Kje je vzrok, da so bile v letošnji gledališki sezoni zlasti dramatiške predstave tako slabo obiskovane? Ni niso pomagale vse apelacije, ki so jih z ognjem svete jeze priobčevali ljubljanski listi, piščoči o gledališču, tako pogostoma in v tako odločnem tonu. Ker smo se zanimali za vzrok te hladnosti in malobrižnosti, smo doznali, da so vzrok gospodje, ki so vladali slovensko gledališče, ki so ga vladali brez okusa, brez ozira, absolutno, a jako nesrečno — na škodo napredovanja in razvijanja slovenske dramatiške umetnosti.

Vsako gledališče si mora samo vzgojiti svoje stalno občinstvo. Vplivati mora z dobrimi predstavami in s skrbno izbranim repertoarjem na okus občinstva, a ne sme ga razvajati z malovrednimi dramatiškimi stvarmi in ne sme mu z njimi kvariti še ono malo estetiškega okusa, ki ga ima človek v sebi že od narave. Kar je dobro za dunajsko predmetno in židovsko občinstvo, to ne sme in ne more biti dobro za naše občinstvo. »Trije pari črevljev« n. pr. imajo veljavo za občinstvo, ki se hodi grohotat v Karlovo gledališče, a za nas so tako ničvredna, tako puhla in prazna reč, kakor mehur, napihnen s toplim zrakom. Pa v takih igrah še zraka ni! Vse je tako prazno, tako neizrečno neumno, da človek ob vseh slamoreznih dovtipih in klovnskimi blebetavostih ne vidi in ne sliši ničesar! Vse je mrzlo, dolgočasno in pusto kakor noč sredi najhuše zime. Pa vendar prevladuje v dramih nemški »šund«. In zakaj? Gg. intendantom samim se zli višek umetnosti, tako, da govore javno, da so jim »Trije pari črevljev« ljubši, nego najboljša moderna drama. Kaj moremo sklepati iz tega? Edino in samo to, da so voditelji slovenskega gledališča sami brez estetiškega okusa, da nimajo potrebne estetiške naobraznosti. Ne zadošča, da si hodi kdo vsake počitnice ogledavat par baletov in dvoje orfejev na Dunaj — za vodstvo slovenskega gledališča je treba vse druge izobrazbe, je treba temeljitega poznavanja dramatiške literature, je treba finega okusa, in diletantje v polnem pomenu te besede ne sodijo na čelo našemu gledališču!

Vodstvo našega gledališča si mora vzgojiti s plemenitim gojenjem dobrih, resnih, in tudi veselih dramatiških del, ki pa morajo biti taka, da jim ne poreže žil življenja: pravična kritika, stalno občinstvo in v njem okus za lepoto in umetnost!

Politični pregled.

TRST. 18. marca 1899.

Proč s palijativnimi sredstvi! Kar o mnilo jih je, tako pravi »Piccolo«, ko so izvedeli, da je namestništvo uničilo tudi sklep mestnega sveta, s katerim se je razveljavil mandat Nabergojev. S tem da je namestništvo poteptalo najvišje pravo mestnega zastopa, dano mu po statutu. Čudna »pravica« to, po kateri se razveljavljajo zakoniti mandati, čudna pravica to, katero je že ministerstvo in potem upravno sodišče spoznalo za — krivico! Namestništvo ni storilo vendar nič drugega, nego da je uničilo sklep, katerega je upravno sodišče že popred označilo za krivičnega!! Namestništvo je moralo storiti ta korak. Za božjo voljo, kdo pa naj bi še spoštoval izreke višjih sodnih oblasti, ako ne bi namestnik cesarjev skrbel za veljavo istih?!

Gorostasno, naravnost infamno pa je, kakor dokazuje »Piccolo«, da je mestni zbor imel pravico razveljaviti Nabergojev mandat. Sklicuje se na § 63 mestnega statuta, ki pravi, da oni, ki je obtožen zločina, ne more izvrševati mandata, dokler ni proglašen nekrivim! To da velja za Nabergoja! Isti da je bil obtožen zločina, a nekrivim da ni bil proglašen!

To je vendar častikradje, kakoršnega je zmožna le duša brez srama, brez vesti in brez človeškega srea. Proti Nabergoju se je bila pač začela preiskava, ali obtožen ni bil nikoli, ker se je

državni pravdnik uveril takoj, da ni nikakega vzroka za postopanje proti njemu!! Ali ni že v tem izraženo najsijajnejše proglašenje nekrivim?! Kakov drugačen modus naj bi se bil izvolil za tako proglašenje?! Mar naj bi bilo državno pravdnništvo proganjalo Nabergoja v jedini ta namen, da bi ga potem sodišče moglo proglašiti nekrivim, da bi torej Nabergoj moral pretrpeti vso torturo kazenske razprave v ta namen, da dobi spričevalo, da je — pošten mož. Kakih gorostasnosti so vendar zmožni ti laški »juristi« v svojem besnilu!! Lepe pojme imajo ti ljudje o zaresnosti in o namenih kazenske procedure!

Sicer pa, čemu mečemo bob ob steno: oni so si enkrat konstruirali svojo posebno »pravico« — v tem slučaju so jo skrili za hrbet penzioniranega stražmojstra, katerega je bila, čuden slučaj to, zgrubila njegova lastna puška — in ta »pravica« jim je ščit pred sodišči, pred vestjo in pred lastno pamejo.

Ali do slavne vlade moramo spregovoriti resno besedo. Mestni svet se je uprl izreku ministerstva in upravnega sodišča in je v tem odporu — kakor povdarja tudi današnji »Piccolo« — solidaren. Proti taki korporaciji so vsi »vetovi«, vsa razveljavljenja le palijativno sredstvo, ki ne pomagajo nikomur in ne bolé nikogar, razun — državne avtoritete. Le ta se tlači pod mlinski kamen. Čemu taka palijativna sredstva? Na tak izrecno solidaren odpor vse korporacije bi bil na svojem mestu le odločen, možki čin — razpuščen je! Občinski zastop, ki se noče pokoriti razsodbam najvišjih sodnih instanc, ki proglašajo torej načelo samovlastnosti, anarhije, občinski zastop, o katerem vemo, da bode tudi v bodoče nadaljeval tako javno pohujšanje: tak občinski zastop, oziroma deželni zbor, bi morala nemudoma doleteti zaslužena kazen: razgnati bi ga morali nemudoma na vse štiri vetrove!

Proč torej s palijativnimi sredstvi in podvignite se enkrat do čina, ki bo imponoval, da bode konec frivolni igri z vsako avtoriteto!!

Slično palijativno sredstvo je tisto prekladanje deželnega zbora istrskega iz jednega mesta v drugo. Tudi to ne bo koristilo. Kaj pomaga prekladanje pozorišča, ako pa so glumači povsodi isti?! Isti prirejevatelji škandalov, isti napadovaleci in zasramovalci, ki so proganjali naše poslance v Poreču, so jih proganjali tudi v Pulju in jih bodo tudi v Kopru. Ista srditost, ki je izganjala naš jezik v Poreču, ga je izganjala tudi v Pulju in ga bo tudi v Kopru!! Tu ne pomaga palijativno sredstvo prekladanja, kakor ne pomaga prekladanje umirajočega s postelje na posteljo. Tu treba radikalnega čina. Vlada naj pove tej gospodi — toda zares, da bodo vedeli, da ni šale — da jih bo, ako ne odnehajo, smatrala kakor opozicijo proti sebi in da hoče postopati proti njim kakor se postopa proti opoziciji! Ko jih enkrat potuče dejanja, da so jim minoli časi ljubeznivega pestovanja, pa bi videli, kako mehki postanejo ta gospoda.

Proč torej s takimi palijativnimi sredstvi!

K položaju. Izjava grofa Štefana Tisze v zbornici ogerski je imela v nemškem taboru isti učinek, kakoršnega je bilo pričakovati in kakor smo sklepali mi že v zadnjem izdanju, v politički vesti »k položaju« — učinek podrte nade. Kakor mi, umejo tudi v nemškem taboru, da govor grofa Tisze ni imel drugega namena, nego opozoriti obstrukejsko gospodo, da Madjari imajo zdaj družnih skrbi, nego pa pomagati Nemeem iz mlake. To je jasno. Madjari umejo predobro svojo korist, oni vedo, kolike koristi imajo od razmerja z Avstrijo, ter da je torej za njih življenske važnosti, da se čim prej obnovi pogodba. V tem spoznanju si vendar ne upajo — da-si bi morda radi, ako bi smeli slediti le svojem sreu —, da bi izzivali slovenske narodnosti v Avstriji.

Zdelo se jim je torej potrebno, da opozore Nemeem, naj se ne udajajo nadam, katerih jim Madjari ne morejo spolniti.

Glavno glasilo nemškega tabora, »Neue Freie Presse«, se bavi danes na uvodnem mestu z izjavami grofa Tisze in iz vsake vrstice je občutiti efekt, ki ga je napravil ta madjarski curek vode na nemške glave. »Neue Freie Presse« meni, da je bil govor grofa Tisza pregrešek proti dostojnosti in taktu. Jojmenene, kako občutljivi so postali ti gospodje kar naenkrat! Dokler so madjarski ministri strmo-

Javna zahvala.

Podpisana izreka, ginjena po tolikih izkazih iskrenega sočutja, najprisernejšo zahvalo vsem onim, ki so na kateri si bili način izrazili sočutje na prebitki izgubi njenega nepozabnega

Josipa.

Osobito se toplo zahvaljuje g. dru. Martinisu, ki je storil vse možno, da nam reši dragega pokojnika; veleč. g. duhovniku, ki je pokojnika spremljal daleč ven iz mesta ter je s tem vstregel nam in prijateljem pokojnikovim, slavnima pevskima društvoma »Kolo« in »Nabrežina« za prekrasno petje ter za prekrasne vence z narodnimi trakovi, kakor tudi veleč. gg. župnikoma iz sv. Križa in Nabrežine, sl. vet. godbi nabrežinski, veteranom in vsem onim, ki so položili krasnih vencev na krsto.

Nabrežina, dne 18. marca 1899.

Užaljena
rodbina Caharija.

„Hotel Nazionale“

v Trstu, Via Vienna št. 4

nabaja se v bližini kolodvora južne železnice pristanišče, poštnega in brzojavnega urada ter je popolnoma obnovljen. Sobe elegantne vse v I. nadstr.

Cena od 60 novč. naprej.

V pritličju nabaja se tudi »Restaurant Nazionale« elegantno opremljen, preskrbljen vedno in ob vsakej uri z gorkimi in mrzlimi jedili. Toči se: fino plzensko pivo in Culmbach-ovo črno pivo, najbolje dalmatinsko »Apolo di Lissa« in istrsko vino ter razna vina v boteljkah, vse po zmernih cenah.

Iastnik je slovan-dalmatince. Govori se slovenski in hrvatski.

Naslanjaje se na geslo: »Svoji k svojim« priporoča se slavnemu občinstvu slovenskemu in hrvatskemu za obilen obisk

Josip Serdarović,
Iastnik.

M. Aite

(prej Aite & Zadnik)
Via Nuova ogel ulice S. Lazzaro.

Razprodaja vse blago v zalogi po znižanih cenah.

Josip Živic,

veleposestnik, Skopo ima na prodaj 15 mesecev starega bika, švicarske pasme.

C. Zadnik

Piazza S. Giovanni 6 (uhod V. delle Legna.) Prodajalnica manufaktur po najnižjih cenah.

Ženitbena ponudba

Penzionist, v 30. letu svoje dobe, samec, bi stopil v zakon z gospodično ali udovo brez otrok, s premoženjem ali kako trgovino, ali doto 1000 do 2000 gold. Ponudbe in če mogoče tudi fotografije je doposlati poste restante pod št. 210: »M. S. Nro. 201, Trst.«

Kašelj, hripavost in prsni katar
ublažuje in zdravi

pravi planinski kašelj olajšajoči sok
z »Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj« M. Leusteka v Ljubljani.

Cena 1 steklenice 50 novč. Razpošilja se z obratno pošto najmanj 2 steklenic.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo
dobiva se po 40 novč., 70 novč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko »sidro« iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dru. Lapoponi-ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dne 27. novembra 1897. podelili naslov »dvorni založnik Njihove svetosti« s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehamim Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar pri »Angelu« v Ljubljani
na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izd. lovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1.26 n. vr., po 24 stekleničic za gld. 2.40, do 36 stekl. za gld. 3.50 po 75 stekl. za gl. 6.50 (poštni paket ne črez 5 kl. težak), pa 110 za gl. 10.30.

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

Čast nama je javiti, da sva v Nabrežini v hiši št. 76 otvorila tovarno sodine vode (sifonov in pokalic).

Nadejava se, da bode slavno občinstvo podpiralo to zapričeto domačo industrijo, in to tem raje ker bode postrežba točna, pijača izborna po navadni ceni.

Z odličnim spoštovanjem udana
Josip Pertot, Jakob Frankovič,
tovarnarja.

Prva domača tovarna

vsakovrstnega

pohišta

z vedno bogato zalogo po tovarniških cenah.

PETER MUSCHIK - TRST

zaloga okvirjev, podob, zreal, tapetarij
tapetarska delanica

Skladišče nabaja se tik dobroznane restavracije »Alla nuova abbondanza«

Via Torrente št. 16-18.

„Viktorija“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 novč., 1 gld., 1.25, 1.30, 1.50, 1.80, 2.20, 3.30, in 4.30.

Velik izbor

vseh predmetov za pomlad in leto

volneno blago, perkal za obleke in srajce, efr in oxford, lawn-tennis, satineta gladki, tiskani in mrežasti, vsakovrstni svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor ipek, trakov, zavratnikov, modnih specijalitet vsake vrste rokovic iz svile, nitij in kože, dežnikov.

Velik izbor perila dobiva se v manufakturnej zalogi

JAKOBA KLEMENCA

V TRSTU, — ulica sv. Antona št. 1. — V TRSTU
Na zahtevanje se dopošljejo se uzorec z dotičnimi cenami poštnine prosto

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Triljeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi.
Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jake lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller, Dunaj

Cenike in spričevala zastoj.

II, Praterstrasse.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo

za želodec.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 novč. po pošti 20 novč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga: **Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“** Praga, Malastran, ogel Sporerjeve ulice.

Vsakdanje pošto razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.